

Bonaventura Duda: Dan mrtvih - dan živih

Autor Administrator

...Na Mirogoju i na Miroševcu u Zagrebu, na Trsatu ponad Rijeke, na splitskom Lovrijencu i dubrovaèkom Boninovu – na tolikim gradskim i seoskim grobljima domovine i svijeta – zaiskrili su ovih dana žišci što svjetlucaju ufanjem. Slijevaju se u plamenu baklju nepokolebljive nade da je život vrijedan života....

{moszoomthumb imgid=885 itemid=35 caption=(Kralju vjekova kojemu sve živi)}

" O, carstvo s one strane

Kako neodoljivo zove
tvoja frula!"“

(R.
Tagore)

Blagdan Svih svetih
zajedno s Dušnim danom, budi u vjernièkoj duši ljestvicu najrazlièitijih
osjeæaja.

Uvijek me se duboko
doima proèelni natpis na našem zagrebaèkom Mirogoju:

KRALJU VJEKOVA
KOJEMU SVE ŽIVI.

Kao svi naši
blagdani, i ovo su dani ne smrti nego života. Osvjetljuju svojim
bljeskovima muènu ljudsku egzistenciju, »naše trude i pute, naš život i smrt“;
kako veli stara molitva.

Sljubljuju se, kršæanski
blagdan Svih svetih i sveljudski Dušni dan ili Dan duša. Sjeæaju nas
tolike naše braæe ljudi, velikih trudbenika, »to pregnuše da se u punini
ostvare. Da ostvare i sebe i svijet. I to, èesto muèenièki
samoprijegorno, ulažuæi se u rast, u slobodu, u napredak pojedinaca, naroda,
svega èovjeèanstva.

I zato ovi dani u nama
pojaèavaju želju i nadu da æe se jednom – unatoè svih protivnih sila-
obistiniti proroèki navještaj i vidjelaèka snoviðenja: kada æe vuk i
janje pasti zajedno, da æe se sisanèe s mirom igrat riðovkom....Ta Izaijina
vizija snažno je u nas uklesana u poznati Motovunski kamen.

*
*   *

Tako Dan mrtvih postaje

Danom živih. Jer, kad uđemo u onu rijeku šutljivih mislenika što se Zagrebom
upuæuju k Mirogoju, Rijekom na Trsat i Kozalu, Splitom k Lovrijencu,
Dubrovnikom u Boninovo – posvuda u hodu polaku na groblja – izranjaju u našim
uspomenama mnogi bezimeni i neimenovani, mnogi možda veæ zaboravljeni ,
nespomenuti i neokajani, mnogi izbrisani i neoplakani, a koji ugradiliše
svoje naporne živote u to da na svijetu bude više svijetla, više pjesme, više
mira, više kruha, više duha, više prostora slobode i ljubavi.

Tako uistinu Dan mrtvih

postaje Danom živih. Kao poruka i ohrabrenje, ustaju svjedoci minulih dana i
drevnih i vjeènih borbi i pobjeda. I grobovi nam vièu ono što zapisa
mladi Krsto Frankopan: ÈLOVIŠ TVO NAJLIPŠ A LIPOST-Èovještvo je najljepša
ljepota.

Ta zar jednako da
sagnjije dobrota i zloæa, pravda i nepravda, sebiènost i samoprijegor,
mržnja i ljubav?

*

* *

Èesto se veli: šuti kao grob. Ali ovih dana grobovi progovaraju. Poslušajmo samo koji taj šapat.

Eno, na Mirogoju, na crnoj mramornoj ploèi velika pismena: „Ana Petretto. Svu imovinu ostavila siroèadi i bijednoj djeci. Blago æe ti biti što ti oni mogu vratiti. Uzvratit æe ti se o uskrsnuæeu pravednih“. Oèit prisjeæaj na Lukino evanđelje (Lk 14.4).

U grobnici obitelji

Bošnjak leže dva mlada života istovremeno presaðena u bolji život. Evo njihove poruke, pune kršæanske mistike: „Mrtav je onaj u èijoj si duši, Gospodine, mrtav ti. Nikad ne umire, Isuse, u èijem srcu živiš ti. Uvijek smo svijetom nosile tebe. I u srce tvoje, prije nego u grob, mi smo . Kriste – sahranile sebe“;

*

* *

Ali, ne smijemo danas preèuti još jednog glasa, još jednog krika. Velikog krika do neba. Mnogi grobovi danas, grobovi posve svježi, jame još nezatrpane diljem svijeta optužuju.

Množe se grobovi,
razrastaju grobišta zavojevaèka, bratoubilaèka, istrebljivaèka. Ti grobovi vape
da si ljudi veæ jednom pruže ruke pomirnice te postanu ne rušitelji nego
graditelji novoga svijeta.

Kratkovijek je ovozemni
tijek, ali samo Bog smije prekinuti niti života, da ga presadi u vjeèna
prebivališta.

Drsko ono davno reèe
Kajin, bratoubica: „Zar sam ja èuvar brata svog?“ Proèitao je u gnjevnom
Božjem oku zapovijed i sam si presudi. Jer ne stvori Bog èovjeka da
èovjeku bude vuk, nego – da svaki èovjek bude èuvar brata svog.

*

* * *

Nad sva grobla, nad sve
grobne humke – mi kršæani vjerujemo – natkrilio se poput orla Krist
Èovjekoljubac, svijeta Spasitelj, svijeta Razveselitelj. „Volja je Oca
mog – govori – da ne izgubim ni jednoga od onih koje mi je on dao“ (Iv 6,31)

I zato u zvonjavi
svisvetskih zvona odzvanja njegoba blagovijest: „Ja sam uskrsnuæe i
život“. Jer, po apokaliptièkim Božjim obeæanjima, „ide èas kad æe svi

koji su u grobovima èuti glas Sina èovjeèjega“ (Iv 5,25)

I svete nam knjige
svjedoèe: Kristovo uskrsno slavodobiæe bit æe napokon ovjekovjeèeno
kad bude pobijeðena posljednja neprijateljica èovjekova – Inimica Mors,
Neprijateljica Smrt (1 Kor 15,26)

Kako je to vjernièki
osjetio, i opet naš Fran Krsto Frankopan 29. travnja 1671., dan prije
pogubljenja! Piše voljenoj ženi Juliji:“Moj æe mladi život prekinuti maè, no
uzdajem se da æe ga moj Isus opet zazeleniti“. Moj Isus. {moszoomthumb imgid=861 itemid=35 caption=(Tisuæe
svjeæa za duše umrlih pred Kraljem vjekova na križu)}

*

* * *

Na Mirogoju i na
Miroševcu u Zagrebu, na Trsatu ponad Rijeke, na splitskom Lovrijencu i
dubrovaèkom Boninovu – na tolikim gradskim i seoskim grobljima domovine i
svijeta – zaiskrili su ovih dana žišci što svjetlucaju ufanjem. Slijevaju se u
plamenu baklju nepokolebljive nade da je život vrijedan života.

Jer Veliki petak nije posljednji dan svijeta, nego Uskrs. I zato grob nije bezdana provalja, nego most. I smrt nije toèka nego dvotoèka. Život vjeèni davni je san èovjeèanstva. Život vjeèni jest Kristovo obeæanje i Božje ostvarenje.

A gradi se: u ljubavi založenima, i u radu udruženim ljudskim životima.

Sada – danas – u ovome vremenu.

I tako Dan mrtvih postaje Danom života.

Glas koncila, 1973.

Moje mirogojske šetnje

Ja Bogu povjerih svoj
štap

Fra Bonaventura Duda